

Akna je stanje kože koje nastaje pri začepljenju žlijezda lojnica na licu i gornjem dijelu tijela masnom supstancom koju stvaraju te žlijezde. Žlijezde lojnice su vezane uz dlaku, osim na usnama i vanjskom spolovilu gdje se nalaze samostalno, a sama ćelija pretvara se u svoj produkt sebum. Žlijezde se nalaze na čitavoj površini kože, osim na koži dlanova i tabana. Najgušće su rasporedene na koži glave (kapilicijuma), čela, nosa, obraza, koži leđa i presteralnoj regiji.

Postoji nekoliko oblika akni, a najčešće su akne vulgaris koje se prvenstveno javljaju u adolescenata kod kojih hormonalne promjene uzrokuju povećano lučenje žlijezda lojnica.

Faktora koji doprinose stvaranju akni su:

- pretjerano stvaranje loja (sebuma);
- nepravilno ljuštenje mrtvih stanica kože,
- bakterije i
- upala.

Povećanu proizvodnju žlijezda lojnica koja dovodi do nastajanja akni uzrokuju hormoni, bakterije, određeni lijekovi, naslijeđe i stres, dok prejako trljanje kože ili čišćenje sapunom ili hemikalijama može iritirati kožu i pogoršati stanje. Prljavština, vlaga, kozmetički proizvodi i jako znojenje mogu također pogoršati akne.

Akne se obično javljaju na licu, vratu, grudima, gornjem dijelu leđa i ruku i to u sljedećem obliku:

- bijeli prištići - pore su začepljene masnim izlučevinama i odumrlim stanicama;
- miteseri - začepljene pore ostaju otvorene i u njima se nakuplja prljavština;
- prištići - uzdignuti, crvenkasti prištići nastali zbog upale ili infekcije začepljenih pora;
- ciste - nakupine smještene ispod površine kože, nastale nakupljanjem izlučevina.

Za smanjenje akni potrebno je smanjiti stvaranje masti, ubrzati izmjenu stanica gornjih slojeva kože, iskorijeniti bakterijsku infekciju i upalu. Liječenje uključuje čitav niz lokalnih preparata kao i lijekove koji se uzimaju na usta, a izbor zavisi o vrsti prisutnih kliničkih promjena na koži.

Većina pacijenata s blagim oblikom akni dobro reaguje na lokalnu terapiju: benzoil peroksidom, rezorcinolom i salicilnom kiselinom te antibioticima za lokalnu primjenu. Ako akne ne reagiraju niti na jednu od navedenih terapija, mogu se primijeniti lokalni proizvodi na bazi vitamina A (tretinoin). U slučaju umjerenog do teškog oblika akni, mogli bi biti potrebni i oralni antibiotici kako bi se smanjio broj bakterija i izliječila upala. Takve antibiotike potrebno je uzimati i mjesecima, a često se koriste u kombinaciji s ostalim lokalnim proizvodima. U slučaju dubokih cista, antibiotici nekad nisu dovoljni. Tada se koriste lijekovi nazvani retinoidi, sintetski derivati kiseline vitamina A. Ovaj je lijek namijenjen najtežem obliku akni. Vrlo je djelotvoran, ali pacijenti koji ga uzimaju moraju biti pod strogom kontrolom dermatologa zbog mogućnosti teških popratnih pojava.

Većinom se akne mogu izbjeći ili kontrolirati dobrom njegom kože. Operite problematična područja blagim sredstvom za čišćenje kože. Pretjerano pranje i trljanje također može iritirati kožu. Pokušajte nabaviti losione koji isušuju suvišnu masnoću i potiču ljuštenje. Izbjegavajte bilo kakvu kozmetiku na bazi ulja ili masti, sredstva za sunčanje i proizvode za kosu. Koristite proizvode na bazi vode. Pokušajte smanjiti stres. Držite kosu dalje od lica. Izbjegavajte dodirivanje lica rukama ili predmetima. Znoj, prljavština i ulja mogu doprinijeti stvaranju akni. Nemojte istiskivati prištiće jer to može uzrokovati infekciju ili stvaranje ožiljaka.